

Briuselis, 2026 m. birželio 15 d.
(OR. en)

10587/26

Tarpinstitucinė byla:
2026/0153(NLE)

FISC 223
ECOFIN 821
ENER 402

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. birželio 15 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 285 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMO, kuriuo, vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu, Kroatijai leidžiama gazoliui ir bešviniam benzinui, naudojamiems kaip variklių degalai, taikyti sumažintą akcizo normą

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 285 final.

Pridedama: COM(2026) 285 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2026 06 15
COM(2026) 285 final

2026/0153 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo, vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu, Kroatijai leidžiama gazoliui ir bešviniam benziniui, naudojamiems kaip variklių degalai, taikyti sumažintą akcizo normą

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Sjungos energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimas reglamentuojamas 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičiančia Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą¹ (toliau – Energijos mokesčių direktyva, arba Direktyva).

Pagal Direktyvos 19 straipsnio 1 dalį, be visų pirma jos 5, 15 ir 17 straipsniuose išdėstytų nuostatų, Taryba, Komisijai pasiūlius, bet kuriai valstybei narei gali vieningai leisti toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

2026 m. balandžio 2 d. raštu Kroatijos valdžios institucijos pranešė Komisijai apie savo ketinimą prašyti leidimo nacionalines mokesčių normas, taikomas bešviniam benzinui ir gazoliui, naudojamiems kaip variklių degalai, laikinai sumažinti iki lygio, kuris yra mažesnis už Direktyvos 7 straipsnyje ir I priedo A lentelėje nustatytus minimalius apmokestinimo lygius.

2026 m. balandžio 29 d. ir 2026 m. gegužės 7 d. e. laiškais Kroatijos valdžios institucijos atsakė į Europos Komisijos prašymus pateikti papildomos informacijos.

Prašomas sumažinimas yra 0,2195 EUR už litrą bešvinio benzino ir 0,225 EUR už litrą gazolio, naudojamų kaip variklių degalai.

Prašomas galiojimo laikotarpis yra šeši mėnesiai nuo tada, kai Taryba priims sprendimą, o tai neviršija pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnio 2 dalį leidžiamo maksimalaus laikotarpio.

Kroatijos valdžios institucijų teigimu, priemonės tikslas – sumažinti dėl neseniai įvykusių geopolitinių įvykių išaugusias šalies mažmenines gazolio ir benzino kainas, kurios turi tiesioginį poveikį tiek namų ūkiams, tiek įmonėms.

Reaguojant į 2022 m. energetikos krizę, kilusią dėl karo Ukrainoje, valstybėms narėms buvo suteiktos trys nuo Energijos mokesčių direktyvos nukrypti leidžiančios nuostatos, kurių tikslas – sumažinti dideles mažmenines degalų kainas, kurias tuo metu lėmė geopolitiniai pokyčiai ir kurios daro tiesioginį poveikį tiek namų ūkiams, tiek įmonėms².

2026 m. kovo 19 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pabrėžė, kad energetikos pertvarka tebėra veiksmingiausia strategija siekiant užtikrinti Europos strateginį savarankiškumą, didinti atsparumą, struktūriškai mažinti energijos kainas ir tiekti švarią ir vietoje pagamintą energiją, kuri būtų gausiai prieinama ir kurios reikia ateities ekonomikai įgalinti.

Be to, Europos Vadovų Taryba pripažino, kad trumpuoju laikotarpiu reikia tikslinių sprendimų, kad būtų užtikrinta įperkama energija, atsižvelgiant į technologinį neutralumą ir konkrečią valstybių narių padėtį, ypatingą veiklos perkėlimo riziką, su kuria susiduriama tam

¹ OL L 283, 2003 10 31, p. 51–70.

² Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1843, Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1662, Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2023/1197.

tikruose pramonės sektoriuose, ir poreikį gerinti sąlygas daug energijos suvartojantiems novatoriškiems sektoriams, nepakenkiant nuspėjamumui ir vienodoms sąlygoms.

Atsižvelgdama į tai, Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją nedelsiant pateikti tikslinių laikinų priemonių rinkinį siekiant reaguoti į pastaruoju metu matomus importuojamo iškastinio kuro kainų šuolius, atsirandančius dėl krizės Artimuosiuose Rytuose. Europos Vadovų Tarybos išvadose valstybėms narėms pateikiamos politinės gairės ir politiniai įgaliojimai priimti mokesťines priemones, kuriomis sudaromos sąlygos prašomoms lankstumo priemonėms. Šiose išvadose aiškiai raginama visapusiškai pasinaudoti Energijos mokesčių direktyvoje numatytomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis ir lankstumo priemonėmis, įskaitant laikinai taikomų sumažintų normų nustatymą, tas normas atidžiai susiejant su ypatingomis aplinkybėmis ir energijos įperkamumo tikslais.

Tokių priemonių tikslas – sudaryti sąlygas valstybėms narėms parengti tikslinius ir laikinus sprendimus, kaip kovoti su neigiamu dabartinės energetikos krizės poveikiu kainoms. Jų reikia trumpuoju laikotarpiu, kad būtų užtikrinta įperkama energija, atsižvelgiant į technologinį neutralumą ir konkrečią valstybių narių padėtį, ypatingą veiklos perkėlimo riziką, su kuria susiduriama tam tikruose pramonės sektoriuose, ir poreikį gerinti sąlygas daug energijos suvartojantiems novatoriškiems sektoriams, nepakenkiant nuspėjamumui ir vienodoms sąlygoms.

2026 m. vasario 28 d. prasidėjus konfliktui ir dėl to sutrikus laivybai Hormūzo sąsiauriu, naftos kaina („Brent“) padidėjo nuo maždaug 60 EUR už barelį iki daugiau kaip 90 EUR už barelį³. Po šio kainų padidėjimo pranešta apie tokias vidutines kuro kainas Kroatijoje⁴:

	Benzinas („Super 95“)	Gazolis
2026 03 30	1,68 EUR	1,88 EUR
2026 03 23	1,57 EUR	1,69 EUR
2026 03 16	1,55 EUR	1,67 EUR
2026 03 09	1,50 EUR	1,54 EUR
2026 03 02	1,48 EUR	1,51 EUR
2026 02 23	1,47 EUR	1,49 EUR
2026 02 16	1,46 EUR	1,50 EUR

Vertinant naftos kainų pokyčius šios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo laikotarpiu, tikėtina, kad kainos ir toliau išliks aukštos. Vėliau prognozės labai priklausys nuo konflikto Artimuosiuose Rytuose ir laivybos Hormūzo sąsiauriu sutrikdymo trukmės.

Tikėtina, kad naftos kainos išliks aukštos, kol tęsis konfliktas ir laivyba Hormūzo sąsiauriu išliks sutrikdyta. Kuro kainos kinta pagal naftos kainų dinamiką su vienos ar dviejų savaičių vėlavimu, tačiau benzino kainos paprastai reaguoja į naftos kainas ne taip tiesiogiai, o ES importuojamo dyzelino ir reaktyvinių degalų kainos paprastai svyruoja labiau nei naftos kainos.

Dėl pasaulinio naftos kainų pobūdžio ir ribotos valstybių narių įtakos šioms kainoms ši krizė yra išorinė. Visose ES valstybėse narėse bus taikomos panašios pasaulinės energinių produktų

³ 2026 m. balandžio 2 d. Energetikos GD „Weekly oil bulletin“, https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en.

⁴ 2026 m. balandžio 2 d. Energetikos GD „Weekly oil bulletin“, https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en.

kainos. Tačiau gebėjimas susidoroti su išaugusiomis kainomis labai skirsis, pavyzdžiui, priklausys nuo pajamų, transporto rūšies, šildymo šaltinio ir būsto energijos vartojimo efektyvumo. Dėl to kainų didėjimo poveikis bus asimetriškas. Be to, mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai didesnę savo pajamų dalį paprastai išleidžia vartojimui, o ne investicijoms ar santaupoms. Dėl to vartojimo kainų padidėjimas daro didesnę poveikį mažesnes pajamas gaunantiems namų ūkiams.

Nuo karo pradžios 2026 m. vasario 28 d. ir dėl to padidėjusių energijos kainų Kroatijos Respublikos Vyriausybė 2026 m. kovo 10 d. priėmė Energijos ir elektros energijos akcizų reglamento pakeitimą, kuriuo siekiama sušvelninti energetikos produktų mažmeninių kainų padidėjimą. Šiuo pakeitimu gazolio, naudojamo kaip variklių degalai, akcizas sumažintas 0,02 EUR už litrą.

Be to, Reglamentu dėl didžiausios mažmeninės naftos produktų kainos nustatymo Vyriausybė nustatė viršutinę mažmeninių energetikos produktų kainų ribą, apribodama prekybos maržas ir nustatydama didžiausią 0,1735 EUR už litrą priemoką energetikos įmonėms už bešvinį benziną ir gazolį, naudojamus kaip variklių degalai.

Karui tęsiantis ir energijos kainoms tarptautinėje rinkoje toliau augant Kroatijos Respublikos Vyriausybė 2026 m. kovo 24 d. priėmė antrąją Energijos ir elektros energijos akcizų reglamento pakeitimą. Šiuo pakeitimu bešvinio benzino akcizas sumažintas 0,06 EUR už litrą, o gazolio, naudojamo kaip variklių degalai, – 0,07613 EUR už litrą.

Be to, priemokos energetikos įmonėms buvo dar sumažintos iki 0,1545 EUR už litrą bešvinio benzino ir iki 0,1245 EUR už litrą gazolio, naudojamo kaip variklių degalai.

Nepaisant pirmiau minėtų priemonių, mažmeninės energetikos produktų kainos tebėra gerokai didesnės nei prieš prasidedant karui Artimuosiuose Rytuose. Nuo 2026 m. kovo 24 d. variklių bešvinio benzino mažmeninė kaina buvo 12 proc. didesnė, palyginti su 2026 m. vasario 24 d. (t. y. prieš prasidedant konfliktui), o mažmeninė dyzelino kaina per tą patį laikotarpį buvo 19 proc. didesnė.

Dėl pirmiau minėtų pakeitimų šiuo metu taikomas gazolio, naudojamo kaip variklių degalai, akcizas pasiekė ES teisėje nustatytą minimalų lygį. Todėl Kroatijos Respublikos Vyriausybė nebeturi galimybių toliau mažinti mažmeninių kainų papildomai mažindama akcizą gazoliui, naudojamam kaip variklių degalai, o bešviniam benzinui lieka 0,09331 EUR už litrą marža.

Šiomis aplinkybėmis reikėtų pažymėti, kad 2025 m. Kroatijos Respublikoje energinių produktų, išleistų vartoti vartymo tikslais, kiekius daugiausia sudarė dyzelinas – jis sudarė 77 proc. viso suvartojamo kiekio. Tai rodo, kad mažmeninių dyzelino kainų poveikis piliečių socialinėms ir ekonominėms sąlygoms, taip pat ekonomikos veikimui, yra ypač svarbus.

Dėl savo specifinių geografinių ypatumų ir nepakankamai išvystytos geležinkelių infrastruktūros Kroatijos Respublika yra labai priklausoma nuo keleivių ir prekių vežimo kelių transportu, taip pat nuo asmeninių automobilių ir autobusų naudojimo kasdienėms kelionėms į darbą ir atgal.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Direktyvos 19 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Be ankstesniuose straipsniuose išdėstytų nuostatų, ypač 5, 15 ir 17 straipsniuose, Taryba, Komisijai pasiūlius, bet kuriai valstybei narei gali vieningai leisti toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.“

Šiuo mokesčių sumažinimu Kroatijos valdžios institucijos ketina sumažinti dideles mažmenines transporto degalų, gazolio ir benzino kainas, kurias lėmė konfliktas Artimuosiuose Rytuose, ir galiausiai siekti tikslo sumažinti dabartinės geopolitinės padėties socialinį ir ekonominį poveikį tiek namų ūkiams, tiek įmonėms.

Dėl tokio mokesčių sumažinimo susidarytų padėtis, kai paramos gavėjams būtų taikomos nacionalinės normos, kurios gali būti mažesnės už minimalias ES mokesčių normas, nustatytas pagal Energijos mokesčių direktyvą, todėl ir svarstomas šis leidimas. Tai gali padėti siekti nustatytą politikos tikslą.

Galimybę nustatyti tokį mokesčių sumažinimą galima numatyti pagal Direktyvos 19 straipsnį, nes jo paskirtis – leisti valstybėms narėms toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

Ribotas leidimo galiojimo laikotarpis – šeši mėnesiai nuo Tarybos įgyvendinimo sprendimo įsigaliojimo dienos – neviršija pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnio 2 dalį leidžiamo maksimalaus laikotarpio ir jį galima pratęsti.

Galiausiai mokesčio sumažinimas nėra sumuojamas su kokiu nors kitu mokesčių sumažinimu.

Tokiomis aplinkybėmis prašomam laikotarpiui suteikti leidimą atrodo tikslinga.

Be to, netikslinis mokesčio sumažinimas susijęs su didelėmis fiskalinėmis išlaidomis ir dėl jo paprastai didėja iškastinio kuro paklausa, o tai didina pasiūlos ir paklausos disbalansą. Todėl ši priemonė turėtų būti taikoma griežtai ribotą laiką ir turėtų būti įvertintas tikėtinas jos poveikis iškastinio kuro paklausai, taip pat jos fiskalinės išlaidos. Prireikus turėtų būti imamasi kompensuojamųjų priemonių.

Valstybės pagalbos taisyklės

Kroatijos valdžios institucijų prašomas laikinas mokesčių sumažinimas bus 0,2195 EUR už litrą bešvinio benzino ir 0,2250 EUR už litrą gazolio, naudojamų kaip variklių degalai, mažesnis už Direktyvos 7 straipsnyje ir I priedo A lentelėje nustatytus minimalius transporto degalų apmokestinimo lygius.

Šiuo pasiūlymu nedaromas poveikis jokiai pagal valstybės pagalbos taisyklės atliekamam Kroatijos priemonės vertinimui. Be to, pasiūlymu dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo nepanaikinama valstybės narės pareiga užtikrinti atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms.

• Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Komisija, atsižvelgdama į tinkamą vidaus rinkos veikimą, poreikį užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir ES sveikatos, aplinkos, energetikos ir transporto politiką, privalo išnagrinėti kiekvieną pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnį pateikiamą nukrypti leidžiančios nuostatos projektą.

Kroatijos valdžios institucijų teigimu, numatomas mokesčių sumažinimas turėtų iš dalies palengvinti socialinę ir ekonominę našta, Kroatijos gyventojų patiriamą dėl pastarojo meto transporto degalų kainų padidėjimo, kurį, be kita ko, lėmė konfliktas Irane ir laivybos sutrikdymas Hormūzo sąsiauryje.

Dėl šios išskirtinės situacijos ši laikina priemonė neturėtų paveikti ES vidaus prekybos. Apskritai priemonė atrodo priimtina tinkamo vidaus rinkos veikimo ir būtinybės užtikrinti

sąžiningą konkurenciją požiūriu. Atsižvelgiant į ribotą poveikį ir ribotą trukmę, ši priemonė neiškreipia konkurencijos ir netrukdo vidaus rinkos veikimui.

Aplinkos ir klimato politika

Sąjunga tebėra tvirtai įsipareigojusi siekti savo klimato ir energetikos tikslų, nurodytų Europos klimato teisės akte (Reglamentas 2021/1119). Šiuo aktu leidžiamas laikinas mokesčių sumažinimas neturėtų struktūriškai susilpninti kainų signalų, kuriais skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ir perėjimas prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

Energetikos politika

Atsižvelgiant į dabartinio energijos kainų šuolio, kurį lemia padėtis Artimuosiuose Rytuose, mastą, valstybėms narėms reikalinga galimybė laikinai sumažinti akcizo normas iki mažesnių už ES minimalias normas, taikomas produktams, kuriems netaikoma pirmiau nurodyta nuostata.

Dėl trumpos šios galimybės taikymo trukmės ir dabartinių išskirtinių aplinkybių, susijusių su geopolitine padėtimi ir išskirtinai didele energinių produktų rinkos kaina, galimybė sumažinti akcizo normas iki mažesnių už minimalias normas, nustatytas pagal Direktyvą 2003/96/EB, laikoma tinkama ir proporcinga poreikiui rasti Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnyje išvardytų konkrečių politikos tikslų, visų pirma ES aplinkos politikos ir neatidėliotinos būtinybės užtikrinti energijos įperkumą įmonėms ir namų ūkiams, pusiausvyrą.

Vidaus rinkos politika ir sąžininga konkurencija

Dėl išskirtinės situacijos ši laikina priemonė neturėtų paveikti ES vidaus prekybos. Apskritai priemonė atrodo priimtina tinkamo vidaus rinkos veikimo ir būtinybės užtikrinti sąžiningą konkurenciją požiūriu. Atsižvelgiant į ribotą poveikį ir ribotą trukmę, ši priemonė neiškreipia konkurencijos ir netrukdo vidaus rinkos veikimui.

Socialinė politika

Stebimas ir numatomas energijos kainų padidėjimas visoje Sąjungoje daro neproporcingai didelį poveikį mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, nes energijos išlaidos paprastai sudaro didesnę jų biudžeto dalį⁵. Todėl energiniams produktams taikomų akcizų sumažinimas gali turėti teigiamą socialinį poveikį, nes padėtų sumažinti mažas pajamas gaunančių namų ūkių energijos išlaidas.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Tarybos direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnis.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Pati netiesioginio apmokestinimo sritis, kuriai taikomas SESV 113 straipsnis, nepriklauso išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai, kaip apibrėžta SESV 3 straipsnyje.

⁵ [„Economic and distributional effects of higher energy prices on households in the EU“](#). Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas.

Tačiau, remiantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu, Tarybai pagal antrinę teisę suteikta išimtinė kompetencija, vadovaujantis minėta nuostata, leisti valstybėms narėms toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti. Taigi pačios valstybės narės be Tarybos to padaryti negali. Todėl subsidiarumo principas šiam įgyvendinimo sprendimui netaikomas. Bet kuriuo atveju, kadangi šis aktas nėra teisėkūros procedūra priimamo akto projektas, jo pagal Sutarčių protokolą Nr. 2 nereikia perduoti nacionaliniams parlamentams peržiūrėti, ar jis atitinka subsidiarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą. Mokesčių sumažinimu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.

Leidimas suteikiamas labai ribotam laikotarpiui, t. y. šešioms mėnesiams, atsižvelgiant į energetikos krizę.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas. Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnyje numatyta tik šio tipo priemonė.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Siekiant įgyvendinti priemonę galiojančių teisės aktų įvertinimo atlikti nereikia.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Šis pasiūlymas grindžiamas Kroatijos prašymu ir skirtas tik šiai valstybei narei.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas yra susijęs su leidimo suteikimu vienai valstybei narei jos pačios prašymu, tad jo poveikio vertinimas nereikalingas. Pagal geresnio reglamentavimo taisyklės dėl šių rūšių aktų pobūdžio poveikio vertinimas neatliekamas.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Šia priemone supaprastinimas neatliekamas. Priemonė priimama Kroatijai pateikus prašymą ir yra skirta tik šiai valstybei narei.

- **Pagrindinės teisės**

Ši priemonė pagrindinėms teisėms įtakos neturi.

4. **POVEIKIS BIUDŽETUI**

Šia priemone Sąjungai neužkraunama jokios finansinės ir administracinės naštos. Todėl pasiūlymas neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Įgyvendinimo planas nebūtinai. Šis pasiūlymas susijęs su leidimu sumažinti mokesčius, kuris suteikiamas ribotam laikotarpiui. Taikomos mokesčių normos gali būti mažesnės už Energijos mokesčių direktyva nustatytus minimalius apmokestinimo lygius. Priemonę galima įvertinti, jeigu pateikiamas prašymas pratęsti šio sprendimo galiojimą.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Aiškinamųjų dokumentų dėl šio pasiūlymo perkėlimo į nacionalinę teisę nereikia.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje nustatyta, kad Kroatijai bus leidžiama taikyti mažesnes mokesčių normas gazoliui ir bešviniam benziniui, naudojamiems kaip variklių degalai, kurios yra mažesnės už minimalius apmokestinimo lygius.

2 straipsnyje nustatyta, kad prašomas leidimas suteikiamas šešioms mėnesiams nuo šio sprendimo įsigaliojimo, kaip prašo Kroatija, o tai neviršija Direktyvoje nustatyto maksimalaus šešerių metų laikotarpio.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo, vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu, Kroatijai leidžiama gazoliui ir bešviniam benzinui, naudojamiems kaip variklių degalai, taikyti sumažintą akcizo normą

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvą 2003/96/EB, pakeičiančią Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą¹, ypač į jos 19 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) kelias savaites iki šio sprendimo priėmimo, visoje Sąjungoje stebimas staigus ir nuolatinis didmeninių ir mažmeninių energinių produktų kainų didėjimas, kurį lėmė geopolitiniai pokyčiai Artimuosiuose Rytuose, turėję įtakos naftos ir naftos produktų tiekimo grandinėms visame pasaulyje. Šie pokyčiai turėjo didelį neigiamą poveikį namų ūkiams, ypač pažeidžiamiems vartotojams, ir įmonėms, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones, todėl kilo didelis pavojus socialinei sanglaudai, ekonominiam stabilumui ir tinkamam vidaus rinkos veikimui;
- (2) 2026 m. kovo 19 d. išvadose² Europos Vadovų Taryba pripažino ypatingą energijos rinkos padėties pobūdį ir jos makroekonominį poveikį. Vadovų Taryba paprašė Europos Komisijos glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, siekiant parengti nacionalines laikinas ir tikslines priemones, kuriomis būtų sušvelnintas reikšmingas dėl Artimųjų Rytų krizės išaugusių kainų poveikis, ir pabrėžė, kad, visų pirma, reikia koordinuoto atsako, nes konfliktas Artimuosiuose Rytuose daro tiesioginį poveikį energijos kainoms Europos piliečiams ir įmonėms;
- (3) akcizai, kaip nustatyta Direktyva 2003/96/EB, yra dalis galutinių Sąjungoje tiekiamų energinių produktų sąnaudų. Sumažinus akcizus iki mažesnių už minimalias normas, galima kažkiek sušvelninti energijos sąnaudų padidėjimo, kurį šiuo metu patiria valstybės narės, poveikį;
- (4) Direktyvoje 2003/96/EB numatytos lankstumo priemonės leidžia valstybėms narėms, neviršijant nustatytų ribų, tikslingai ir laikinai sumažinti konkreitiems energiniams produktams tenkančią mokesčių našą. Atsižvelgiant į išskirtinį ir skubų dabartinės padėties pobūdį, būtina numatyti konkrečias ribotos trukmės lankstumo priemones, kuriomis būtų aiškiai siekiama sušvelninti energijos kainų šoko poveikį;
- (5) laikinas tam tikrų energinių produktų apmokestinimo sumažinimas gali greitai palengvinti namų ūkių ir įmonių našą, tiesiogiai sumažinant kainas galutiniams vartotojams. Dabartinėmis aplinkybėmis toks išskirtinis sumažinimas yra tinkama ir

¹ OL L 283, 2003 10 31, p. 51, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj>.

² <https://www.consilium.europa.eu/media/lwhk3itd/en-20260319-european-council-conclusions.pdf>.

būtina priemonė dideliems ekonomikos sutrikimams, kuriuos sukėlė energijos kainų šokas, įveikti;

- (6) 2026 m. balandžio 2 d. raštu Kroatijos valdžios institucijos paprašė pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnį leisti taikyti sumažintas akcizo normas gazoliui ir bešviniam benziniui, naudojamiems kaip variklių degalai, kurios yra 0,2195 EUR už litrą bešvinio benzino ir 0,225 EUR už litrą gazolio mažesnės už tos direktyvos 7 straipsnyje nurodytus variklių degalams taikomus minimalius apmokestinimo lygius. Leidimo prašoma šešių mėnesių laikotarpiui;
- (7) Kroatijos valdžios institucijų teigimu, taikant sumažintą akcizo normą siekiama sušvelninti dėl geopolitinės padėties išaugusių mažmeninių benzino ir gazolio kainų, tiesiogiai veikiančių tiek namų ūkius, tiek įmones, poveikį;
- (8) Komisija prašymą dėl leidimo peržiūrėjo ir mano, kad yra mažai tikėtina, jog jis trukdytų vidaus rinkos tinkamam veikimui. Dėl trumpos prašomos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo trukmės ir išskirtinių aplinkybių, susijusių su geopolitine padėtimi ir išskirtinai didele naftos rinkos kaina, ir atsižvelgiant į poreikį rasti Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnio 1 dalyje išvardytų konkrečių politikos tikslų, visų pirma ES aplinkos politikos ir neatidėliotinos būtinybės užtikrinti energijos įperkumą įmonėms ir namų ūkiams, pusiausvyrą, nustatyta, kad ji yra tinkama ir proporcinga;
- (9) todėl Kroatija turėtų būti leista bešviniam benziniui ir gazoliui, naudojamiems kaip variklių degalai, laikinai taikyti sumažintas akcizo normas, kurios yra mažesnės už minimalius Sąjungos apmokestinimo lygius;
- (10) vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnio 2 dalimi, kiekvieno pagal tą nuostatą suteikiamo leidimo galiojimo laikotarpis turi būti griežtai apribotas. Vis dėlto, siekiant užtikrinti, kad nebūtų pakenkta būsimai galiojančios teisinės sistemos raidai, tikslinga numatyti, kad, jeigu Taryba, veikdama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnį arba bet kurią kitą atitinkamą jos nuostatą, įvestų naujus minimalius apmokestinimo lygius, nurodytus Direktyvos 2003/96/EB 7 straipsnyje, gazoliui ir bešviniam benziniui, naudojamiems kaip variklių degalai, su kuriais šis leidimas nebūtų suderinamas, leidimas turėtų nustoti galioti;
- (11) be to, netikslinis mokesčio sumažinimas susijęs su didelėmis fiskalinėmis išlaidomis ir dėl jo paprastai didėja iškastinio kuro paklausa, o tai didina pasiūlos ir paklausos disbalansą. Todėl priemonės taikymo laikotarpis turėtų būti griežtai apribotas;
- (12) šis sprendimas neturi poveikio Sąjungos taisyklių, susijusių su valstybės pagalba, taikymui,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Kroatijai leidžiama sumažinti akcizo tarifą ne daugiau kaip 0,2195 EUR už bešvinio benzino, naudojamo kaip variklių degalai, litrą ir ne daugiau kaip 0,225 EUR už gazolio, naudojamo kaip variklių degalai, litrą – šis sumažinimas nesiekia Direktyvos 2003/96/EB 7 straipsnyje nurodytų minimalių akcizo tarifų ribos.

2 straipsnis

Šis sprendimas taikomas [šešis mėnesius nuo pranešimo dienos].

Tačiau tuo atveju, jei Taryba, veikdama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnį ar bet kurią kitą atitinkamą jos nuostatą, iš dalies apkeistų Direktyvos 2003/96/EB 7 straipsnyje nurodytus minimalius gazolio ir bešvinio benzino, naudojamų kaip variklių degalai, apmokestinimo lygius, kurių šio sprendimo 1 straipsniu suteiktas leidimas neatitiktų, šis sprendimas nustoja būti taikomas tą dieną, kurią bus pradėti taikyti tie iš dalies pakeisti minimalūs apmokestinimo lygiai.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo apie jį dieną.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Kroatijos Respublikai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*